

Sygn. akt VII U 3101/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Jarząbek
Protokolant:	Wojciech Bureczyński

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 26 listopada 2014 r. w Warszawie

sprawy A. L.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania A. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 18 października 2013 roku, znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 3101/13

UZASADNIENIE

A. L. w dniu 29 października 2013 r. za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w N., złożył odwołanie od decyzji z dnia 18 października 2013 r. ww. organu rentowego, na mocy której odmówiono mu prawa do wcześniejszej emerytury.

W uzasadnieniu ubezpieczony wskazał, że nie ma możliwości przedstawienia świadectw pracy potwierdzających wykonywanie pracy w warunkach szczególnych, gdyż zakłady pracy, w których był zatrudniony zostały zlikwidowane. Podniósł, że przez cały okres zatrudnienia pracował na stanowisku spawacza i monter konstrukcji stalowych (odwołanie k. 2 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., w odpowiedzi na odwołanie z dnia 12 listopada 2013r., wniósł o jego oddalenie.

Organ rentowy podniósł między innymi, że ubezpieczony nie spełnia przesłanek z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, bo nie legitymuje się wymaganym stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, warunkującym prawo do świadczenia. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że nie uwzględnił do stażu pracy

w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 3 listopada 1980r. do 31 marca 1983r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w W. na stanowisku spawacza oraz od 1 kwietnia 1983r. do 31 grudnia 1998r. oraz w (...) S.A. w W. na stanowisku spawacza, ślusarza (z wyłączeniem okresów nieskładkowych przebytych po 14 listopada 1991r.), ponieważ ubezpieczony nie przedłożył świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Z powyższych względów organ rentowy decyzją z dnia 18 października 2013r. odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia (odpowiedź na odwołanie k. 5-6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. L., urodzony w dniu (...), w dniu 4 października 2013r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Inspektorat w N., wniosek o wcześniejszą emeryturę z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych (k. 1-4 tom II a.e.). Do wniosku ubezpieczony załączył informację dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych (k. 5 a.e. tom II a.e.) oraz informację dodatkową dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych (k.7-8 tom II a.e.) wraz z dokumentami potwierdzającymi te okresy (tom II k. 9 i nast. a.e.).

Organ rentowy po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego ustalił, że ubezpieczony nie spełnia warunku dotyczącego stażu pracy w szczególnych warunkach (tj. 15 lat pracy w warunkach szczególnych), gdyż na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił wymaganego okresu takiej pracy. Z tych względów organ rentowy na gruncie **decyzji z dnia 18 października 2013r. znak: (...)** odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury. Łączny staż pracy odwołującego – okresów składkowych i nieskładkowych wyniósł 27 lat, 4 miesiące i 22 dni (decyzja tom II k. 27 a.e.).

A. L. od niekorzystnej dla niego decyzji złożył odwołanie do Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, inicjując niniejsze postępowanie sądowe, w toku którego ustalono, że ubezpieczony 9 sierpnia 1976 r. ukończył kurs cięcia tlenem zorganizowany przez (...) z wynikiem dostatecznym. Następnie w 1977 r. ukończył kurs podstawowy spawania łukowego.

W okresie od 1 kwietnia 1983 r. do 31 października 1999r. zatrudniony był w (...) S.A. na stanowisku malarza, ślusarza – spawacza oraz spawacza (zaświadczenie k. 110 a.s., książka spawacza k. 57 a.s., świadectwo pracy z dnia 29 października 1999 r. t. II k.9 a.e.). Przedsiębiorstwo (...) zajmowało się budową hal, robieniem konstrukcji stalowych. A. L. zajmował się spawaniem gazowym oraz elektrycznym w pełnym wymiarze czasu pracy. Przy wykonywaniu prac spawalniczych ubezpieczonemu pomagał pomocnik. Prace wykonywane były również na elewacjach. W zimie spawanie odbywało się w zamkniętej hali. Dodatek za pracę w warunkach szkodliwych był wliczany w stawkę godzinową. Na budowach na K.

i R. pracownicy otrzymywali posiłki regeneracyjne (zeznania świadków J. A. k. 58-59 a.s., T. B. k. 59-60, przesłuchanie A. L. k. 60-61 a.s.).

W okresie od 3 listopada 1980 r. do 31 marca 1983 r. A. L. zatrudniony był na stanowisku spawacza w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...). Ubezpieczony wykonywał wówczas czynności spawacza, brygadzysty (świadectwo pracy z dnia 31.03.1983 r. k. 55 a.s., przesłuchanie ubezpieczonego k. 60-61 a.s.).

W załączniku do rozporządza Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Wykaz A – Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego Dział XIV „Prace różne” poz. 12 wymienia się rodzaje prac: prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym. Analogiczny zapis umieszczony jest w Dziale XIII „Prace różne” poz. 12 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia.

A. L. wykonywał prace spawalnicze od 3 listopada 1980 r. do 31 marca 1983 r., od 1 kwietnia 1983 r. do 25 kwietnia 1984 r., od 2 maja 1985 r. do 2 listopada 1986 r. oraz od 20 maja 1989 r. do 31 października 1999r. pomniejszonym o okresy nieskładkowe po 14 listopada 1991 r. **w łącznym wymiarze 1 rok i 20 dni.**

W okresie od 26 kwietnia 1984 r. do 1 maja 1985 r. oraz od 3 listopada 1986 r. do 19 maja 1989 r. wykonywał prace: malarza, cieśli na budowie, ślusarza – spawacza, ślusarza przy czym prace te **nie spełniają przesłanek do uznania ich za wykonywane w szczególnych warunkach** (opinia biegłego ds. BHP J. P. k. 64-71 a.s.).

Wobec braku materiału dowodowego, prace wykonywane przez A. L. w latach 1971-1977 r. nie były oraz nie mogły być objęte opinią sporządzoną przez biegłego. Brak również dokumentów potwierdzających prace ubezpieczonego w latach 1986 r. do 1989 r. w ZSRR na budowie elektrowni atomowej na stanowisku spawacza. Zapis w legitymacji ubezpieczeniowej wskazujący, że odwołujący w Przedsiębiorstwie (...) pracował jako spawacz w latach 1983 – 1999 r. nie koresponduje z treścią stanowisk jakie zajmował ubezpieczony wskazanym świadectwie pracy (opinia uzupełniająca biegłego ds. BHP J. P. k.99-101 a.s.).

W dniu 20 listopada 2014 r. pełnomocnik ubezpieczonego zgłosił nowe wnioski dowodowe, w tym wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków, przy czym nie wskazał ich adresów (pismo k. 109 a.s.).

Na rozprawie w dniu 26 listopada 2014 r. Sąd oddalił wniosek o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków (protokół k. 121 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy i aktach rentowych. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie, Sąd oraz dał wiarę zeznaniom przesłuchanych w sprawie świadków, gdyż były one spójne logiczne oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie. W niniejszej sprawie Sąd częściowo oparł się również na przesłuchaniu ubezpieczonego dając mu wiarę w zakresie okresów zatrudnienia stwierdzonych również na podstawie innych dowodów. Ponadto Sąd uznał dowód w postaci opinii biegłego sądowego ds. BHP za stanowiący podstawę do wydania orzeczenia w niniejszej sprawie. Sąd Okręgowy uznał przedstawione przez biegłego argumenty i wnioski za spójne, jednoznaczne oraz odnoszące się w sposób wnikliwy do spornych kwestii niniejszego postępowania. Dlatego też, przedstawioną przez biegłego argumentację, w zakresie dotyczącym ustalenia czy wnioskodawca wykonywał pracę w warunkach szczególnych, Sąd uznał za wiarygodną.

Sąd oddalił również wnioski dowodowe zgłoszone przez pełnomocnika ubezpieczonego w piśmie z dnia 20 listopada 2014 r., Po pierwsze, wnioski te były spóźnione, bo 14-dniowy termin na zgłoszenie takich wniosków zakresłono ubezpieczonemu na mocy zarządzenia z dnia 16 grudnia 2013r. (k. 10 a.s.). Ubezpieczony w dniu 2 stycznia 2014r. pokwitował odbiór tego zarządzenia, zatem omawiany termin upłynął w dniu 16 stycznia 2014r. natomiast pełnomocnik ubezpieczonego zgłosił wnioski dowodowe dopiero po sporządzeniu opinii przez biegłego sądowego. Wnioski te są niewątpliwie spóźnione. Ponadto, spornych okresów zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze nie można ustalić w procesie wyłącznie na podstawie dowodu z zeznań świadków. Bez dowodów z dokumentów nie można bowiem czynić ustaleń co do warunków szczególnych. Uwzględnienie wniosku dowodowego pełnomocnika ubezpieczonego prowadziłyby zatem jedynie do nieuzasadnionego przedłużenia postępowania.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd uznał zebrany w sprawie materiał dowodowy za kompletny, wiarygodny i nie budzący żadnych wątpliwości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. L. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. z dnia 18 października 2013 r., znak: (...) jest nieuzasadnione.

Jedyną kwestią sporną w prowadzonym przez Sąd postępowaniu było spełnienie przez odwołującego warunku posiadania 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych bądź w szczególnym charakterze. Ubezpieczony

wskazywał, że posiada taki okres, organ rentowy zaś nie uwzględnił żadnego stażu pracy w szczególnych warunkach okresów jego zatrudnienia. Sąd Okręgowy prowadził więc postępowanie dowodowe celem rozstrzygnięcia rozbieżności, jakie zaistniały w tej kwestii pomiędzy stronami procesu.

Wcześniejsza emerytura, o którą ubiegał się A. L. jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych „instytucją” wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia pracownicze. Zawarcie przez ustawodawcę w zamkniętym katalogu wykazu pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącza możliwość jego rozszerzenia w procesie stosowania prawa. Nie ma więc żadnej swobody przy określaniu prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Są one ściśle i jasno określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.). Rozporządzenie określa wykaz prac, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, lecz aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dopiero wówczas możliwe będzie nabycie prawa do wcześniejszej emerytury, jednak dopiero w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.). Powołany przepis wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Dodatkowo w myśl ust. 2 art. 184 ustawy, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z kolei powoływane już rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wskazuje, że aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3);
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt 1) oraz
4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt 3).

W myśl stanowiska wyrażonego w orzecznictwie, warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy. W postępowaniu odwoławczym wszczętym na skutek wniesienia odwołania od decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia, sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05).

Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Jednakże w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego w sprawie przyznania uprawnień do emerytury w wieku

obniżonym, dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowodnione wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianym w kodeksie postępowania cywilnego.

A. L. legitymuje się niezbędnym okresem składkowym i nieskładkowym wynoszącym ponad 27 lat i ta okoliczność nie była podstawą odmowy przyznania emerytury. Sporne pozostawało natomiast posiadanie przez ubezpieczonego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w wymiarze co najmniej 15 lat.

W ocenie Sądu Okręgowego w rozpoznawanej sprawie odwołujący nie spełnił jednak warunków uprawniających do uzyskania prawa do wcześniejszej emerytury.

W niniejszym postępowaniu ustalono, że A. L. w okresach

- od 3 listopada 1980 r. do 31 marca 1983 r.,
- od 1 kwietnia 1983 r. do 25 kwietnia 1984 r.,
- od 2 maja 1985 r. do 2 listopada 1986 r. oraz
- od 20 maja 1989 r. do 31 października 1999r. pomniejszonym o okresy nieskładkowe po 14 listopada 1991 r. w łącznym wymiarze 1 rok i 20 dni wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy prace spawalnicze wymienione w wykazie A- Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego ujętych w Dziale XIV – Prace różne, poz. 12 – Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodorowym stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.). Na powyższą okoliczność Sąd przesłuchał świadków oraz odwołującego w charakterze strony, przeprowadził też dowód z dokumentów osobowych i rentowych ubezpieczonego, jak również dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sąd uznał także, że okresy od 26 kwietnia 1984 r. do 1 maja 1985 r. oraz od 3 listopada 1986 r. do 19 maja 1989 r., gdyż rodzaje prac jakie wówczas wykonywał nie spełniają przesłanek do uznania ich za wykonywane w szczególnych warunkach. Ponadto wobec braku materiału dowodowego prace wykonywane przez A. L. w latach 1971-1977 r. oraz w latach 1986 r. do 1989 r. w ZSRR nie mogły zostać uznane za prace w warunkach szczególnych jedynie na podstawie dowodu z przesłuchania wnioskowanych przez ubezpieczonego świadków. O ile rzeczywiście mogłaby zostać uprawdopodobniona okoliczność świadczenia wówczas pracy to na podstawie tego środka dowodowego nie można w sposób nie budzący wątpliwości ustalić wymiaru oraz charakteru wykonywanej pracy.

Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonych mu prac. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze. Decydującą rolę w analizie charakteru pracy ubezpieczonego z punktu widzenia uprawnień emerytalnych ma zatem możliwość jej zakwalifikowania pod którąś z pozycji wymienionych w wykazie A, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Jak wyżej wskazano Sąd ustalając stan faktyczny sprawy oddalił spóźnione wnioski dowodowe pełnomocnika ubezpieczonego z tego również względu, iż podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Lublinie zaprezentowane w wyroku z 5 lutego 2014r. (III AUa 1368/13), zgodnie z którym dowód tylko z zeznań świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter prawa do emerytury w obniżonym wieku, nie może przesądzać o wykonywaniu

pracy w szczególnych warunkach, zwłaszcza, gdy fakty wynikające z zeznań świadków nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji pracowniczej (LEX nr 1425488)

W rozpoznawanej sprawie, wykonywanie przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych w okresie delegacji do ZSRR nie ma jakiegokolwiek potwierdzenia w dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy, co przyznał pełnomocnik ubezpieczonego na rozprawie w dniu 26 listopada 2014r. (k. 121 akt sprawy). Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków wnioskowanych przez pełnomocnika ubezpieczonego nie mogło zatem doprowadzić do ustalenia, że ubezpieczony w spornym okresie wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Analogiczny pogląd o wyraził również Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z 3 kwietnia 2013r. (III AUa 1267/12), gdzie stwierdził, iż same zeznania świadków, z uwagi na szczególny i wyjątkowy charakter emerytury w obniżonym wieku, nie mogą przesądzać o wykonywaniu pracy w szczególnych warunkach, gdy nie znajdują potwierdzenia w dokumentacji zebranej w aktach osobowych (LEX nr 1312036)

Reasumując, Sąd odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ nie spełnił on jednej z przesłanek, jaką jest wykonywanie pracy w warunkach szczególnych przez co najmniej 15 lat, niezbędne do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury.

Mając na uwadze powyższe, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz w oparciu o powołane wyżej przepisy prawa, orzeczono jak w sentencji wyroku.

z/ (...)